

Efter disse almindelige Bemærkninger skal jeg gøre nogle ganske korte Bemærkninger i Anledning af enkelte Ytringer i Gaar, som ligesom pegede hen paa Krigsministeriet. Til det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen), som ønskede en Del flere Oplysninger, end Kommissionen havde stiftet til Veje, bl. a. om, hvor store Fællederne var, skal jeg sige, at det tror jeg ikke, at jeg behøver nærmere at udtale mig om, dels fordi det blev nævnt flere Gange i Gaar, dels fordi de Kommissionens Arbejde ledsagende Kort ere saa tydelige, at der ikke er nogen Vanfærlighed forbunden med hurtig at saa tilstrækkelig nøjagtig Kundskab om, hvor store Fællederne ere. Det ærede Medlem ønskede ogsaa Oplysning om Bestaffenheden af den Servitut, der hviler paa Fællederne fra Militæretats Side, og derom skal jeg udtale mig ganske kort, da det maaske kan have nogen Interesse. Servituten gaa ud paa, at Militæretaten er berettiget til at benytte Fælleden som Øvelsesplads. Derved har man aabenbart kun tænkt paa Øvelser, der ikke forudsætte nogen videre Arbejden i Jorden eller noget Indgreb i Jorden nedad til. At det har været Meningen, er kommet frem ved flere Lejligheder. Saaledes da der for nogle Aar siden blev anlagt en Vej paa Damme-fælled eller Nørrefælled, som den egentlig hedder, gjorde Magistraten Krigsministeriet opmærksom paa, at man egentlig ikke havde været berettiget til ved Anlaget af denne Vej at bygge visse Barakker, der stod i Forbindelse med Vejen, og saa fremdeles. Det gav Anledning til nogle Underhandlinger mellem Krigsministeriet og Kommunen, som ganske vist et Øjeblik saa temmelig truende ud, men som dog endte fredeligt paa den Maade, at man gik ind paa ikke at gøre Ansvar gældende for Øjeblikket, men forbeholdt sig Ret til for Fremtiden først at give Tilladelse dertil, hvis saadan Benyttelse skulde ønskes. Forholdet var da ikke ganske klart, men det er meget sandsynligt eller dog ikke usandsynligt, at Kommunen har Ret til at fastholde, at der ikke maa rejses saadanne Skure derude og ikke graves ned i Jorden. Jeg har Grund til at tro, at Forholdet er saaledes, fordi ved andre Lejligheder, andre Steder, hvor man har været nødt til at arbejde i Jorden og forandre Overfladen, er det først sket efter Forhandlinger med Kommunen, saaledes da for en Del Aar siden en Del Terrain blev omdannet, som man kalder det, saa at det i Stedet for at være fladt blev bølgeformigt for bedre at kunne benyttes til Øbsercerplads, hvor man undertiden ønsker at kunne skjule sig; og ved

samme Lejlighed blev der forhandlet om at erhverve Tilladelse til at bygge Skanser ude paa Østerfælled, hvor der, som det er de Herrer bekendt, hvert Aar opføres en Skanse, som bagefter fløjtes. Resultatet af disse Forhandlinger, som, saa vidt jeg erindrer, blev førte paa samme Tid, som Kommunen ønskede Tilladelse af Militæretaten til at bygge et Epidemihospital paa Fællederne, var, at en genfærdig Overenskomst om Forholdene blev truffen, saa at man fik Tilladelse til at tilvejebringe dette saakaldte omdannede Terrain og til at bygge en Skanse ude i et Hjørne af Fælleden i Nærheden af Vibenshus og Tilladelse til paa enkelte Steder undtagelsesvis en Gang imellem at maatte anlægge en større Mine; og der finder derfor gerne hvert Aar en Minesprængning Sted derude. Det, at man saaledes har forhandlet om disse Sager, tyder paa, at Kommunen har været berettiget til at fastholde, at det egentlig kun er selve Overfladen, man har Ret til at benytte. Dette Spørgsmaal spiller imidlertid, forekommer det mig, ikke nogen større Rolle. Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) syntes tilmed at nære nogen Frygt for, at man ikke havde undersøgt Forholdene rigtigt, da man i sin Tid anbefalede Finansudvalget at gaa ind paa at købe Fællederne ved Balby, de 300 Tdr. Land; og det ærede Medlem mente, at man ikke tilstrækkelig havde undersøgt, om dette virkelig egnede sig til Fælled og egnede sig til Dyggeplads, forekommer det mig endog, saa han sagde. Jeg tror, det ærede Medlem kan være ganske rolig; dette Terrain er baade saa nøjagtig undersøgt og saa godt kendt, at man med Sikkerhed kan sige, at det egnede sig til Fælled; det har været brugt til Agerdyrkning baade til Vinter- og til Sommerfødd i saa lang Tid, at man maa kunne sige sig selv, at, hvis det ikke egnede sig til at bruges til Fælled, saa ved jeg ikke, hvad der overhovedet skulde kunne bruges. Der er ganske vist nebe ved Vandet, ved Hærstrupaaes Udløb, et Stykke, der er fugtigt og blødt, og som har Karakteren af Eng; men der er i alt 300 Tdr. Land, og selv om der er et Stykke paa en 20—30 Tdr., der er noget blødt, indvirker det jo ikke paa alt det øvrige, der er rigelig stort nok, og som endda, bortset fra Engstrækningen, er større end de nuværende Fælleder. Det er der ingen Tvivl om, og det har Kommissionen, som selv har været derude, erkendt, at dette Terrain er ypperlig stiftet dertil, endog saa saa godt, at man kan holde Nebuer derude, som et æret Medlem frygtede for, at man i Fremtiden skulde komme i Forlegenhed med; de kunne udmærket godt holdes der; der er for-